

УДК 338.3 : 004 :005

І.А.Маркіна, д.е.н.

Д.В.Дячков

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

У статті визначено причинно-наслідковий зв'язок основних проблем інформаційного забезпечення підприємств. Розглянуті передумови до широкого впровадження інформаційних систем на підприємствах. Визначено недоліки впровадження ERP-систем в діяльність вітчизняних підприємств, зокрема, що ERP-системи не забезпечують оперативного управління виробництвом, обмежуючись стратегічним плануванням, що зумовлює існування значного функціонального розриву між рівнем ERP і рівнем автоматизованої системи управління технологічним процесом. Здійснено узагальнення основних груп бар'єрів щодо впровадження на підприємстві ERP-систем: невиконання завдань технічної підготовки виробництва та оперативного управління підприємством; неправильний розрахунок часу впровадження і брак бюджетної потужності; повне припинення інвестування проекту. Розглянуті організаційно-економічні передумови формування ефективної системи інформаційного забезпечення підприємств в Україні.

Ключові слова: *інформаційний потенціал підприємства, корпоративна інформаційна система, автоматизована інформаційна система управління підприємствами (АІСУП), автоматизованої системи управління технологічним процесом (АСУТП), ERP-системи підприємств.*

Постановка проблеми. Наприкінці ХХ в. в економіці України відбулися великі зміни. Підприємства країни стали функціонувати у новому ринковому середовищі. З'явилися приватні підприємства, великі холдинги та корпорації. Однак сучасні методи управління багатьох вітчизняних підприємств досі засновані на методах централізованої економіки. Із метою досягнення світового рівня конкурентоспроможності українськими підприємствам необхідно освоювати методи управління, адекватні сучасному ринковому середовищу, які використовуються підприємствами країн із розвиненою економікою.

Сучасні ефективні методи управління бізнесом вимагають збору та аналізу інформації про всі факти господарської діяльності підприємства та зміни зовнішнього середовища, що впливають на організацію та ведення бізнесу. Тільки за наявності повної, достовірної, своєчасної та об'єктивної інформації можна приймати обґрунтовані рішення з управління господарською та фінансовою діяльністю підприємства і встановлювати договірні та інвестиційні відносини з партнерами, використовуючи переваги автоматизованих інформаційних технологій.

У системі управління сучасним підприємством автоматизовані операції інформаційного процесу повинні бути інтегровані з функціями управління, вибудовуючи потужний інформаційний потенціал підприємства. Керівництво підприємств має застосовувати нові методи управління виробництвом і маркетингом, спрямовані на збереження та розширення його діяльності на ринку, підвищення його рентабельності. Велику роль у цьому відіграють інформаційні технології, що втілюють у життя усі прогресивні нововведення менеджменту. Більше того, нові підходи до управління підприємствами із самого початку орієнтуються на можливості сучасних інформаційних технологій і практично нездійсненні без використання комп'ютерних систем.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Теоретичним і прикладним аспектам вирішення багатогранних проблем формування ефективної системи інформаційного забезпечення промислових підприємств присвячені праці видатних українських та зарубіжних учених, зокрема

О. Алимова, О. Амоші, Б. Чечнєв, В. Барканова, Т. Бауліної, І. Бистрякова, М. Блауг, В. Геєця, О. Демешок, Дж. Ходжсон, С. Захаріна, Ш. Ібатулліна, М. Корецького, О. Кузьміна, Л. Ладонько, М. Порат, В. Микитенко, М. Паламарчука, М. Пека, А. Степаненка, Г. Хакен, Р. Хартлі, М. Хвесика, Є. Хлобистова, М. Чумаченка, К. Шеннон, С. Шкарлета, Ю. Шрейдер та інших. Проте, віддаючи належне теоретичній і практичній цінності попередніх наукових здобутків, існує гостра потреба у системному дослідженні питання щодо розробки системи інформаційного забезпечення підприємств з метою формування ефективного інформаційного потенціалу.

Мета дослідження. Отже, мета дослідження полягає в обґрунтуванні організаційно-економічних передумов формування системи інформаційного забезпечення підприємств з метою ефективного управління інформаційним потенціалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Більшість українських підприємств різних галузей промисловості та типів виробництва мають такі слабкі місця [5]:

1. Значні грошові кошти, виражені в запасах:
 готової продукції;
 незавершеного виробництва;
 матеріалів, комплектуючих та сировини.
2. Можливості збільшення прибутку, що не використовуються:
 зниження собівартості готової продукції;
 підвищення рівня обслуговування клієнтів;
 збільшення пропускної здатності чи обсягу випуску.

Причинно-наслідковий зв'язок, який зумовлюють перераховані проблеми підприємств в Україні можна представити у вигляді схеми (рис. 1).

Дана схема може претендувати на роль універсальної, оскільки практично кожне підприємство може застосувати цей шаблон щодо себе і побачити, які зміни відбулися завдяки методам управління, що не відповідають внутрішнім і зовнішнім умовам роботи.

Основними причинами фінанси-господарських проблем підприємства є [3]:

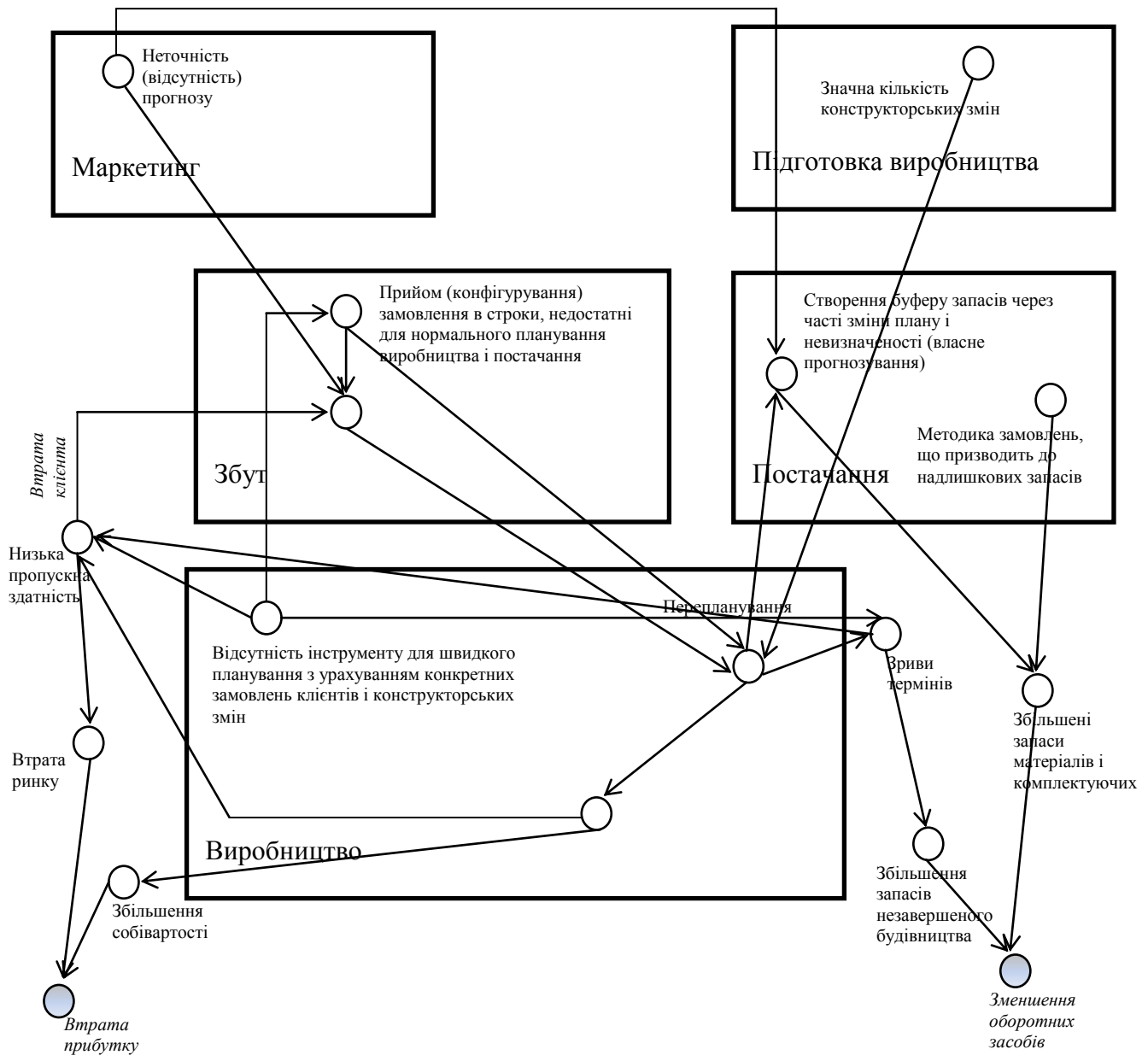

Рис. 1. Типові проблеми промислових підприємств в Україні [Систематизовано автором]

1. Планування та здійснення продажів:

без урахування можливостей виробництва;

за відсутності чітких процедур роботи із прийомом і змінами замовлень клієнтів. Це, у свою чергу, обумовлює часту зміну плану виробництва, що призводить до зупинки одних завдань і запуску інших. Результат — зростання

незавершеного виробництва і собівартості продукції. У цих умовах служба постачання змушена забезпечувати виконання виробничої програми за будь-яку ціну і, не маючи достовірних планів продажів і виробництва, закуповує стільки, «на скільки грошей дадуть», що призводить до завищення запасів матеріалів і комплектуючих;

без урахування того, як зміна планів виробництва впливає на виконання раніше прийнятих замовлень клієнтів.

2. Планування й управління виробництвом: без адекватного інструменту (інформаційної системи) стає неможливим швидко скласти оптимальні (із точки зору виконання замовлень клієнтів і собівартості готової продукції) виробничі програми. Це призводить до неможливості швидкого та оптимального перепланування виробництва.

3. Конструкторсько-технологічний супровід виробництва: часті зміни конструкції та/або технології (у разі відсутності чітких процедур впровадження цих змін) призводять до збоїв у виробництві та неможливості планування закупівель необхідних матеріалів і комплектуючих.

4. Планування й управління постачанням:

зі спробами застрахуватися від частих змін планів продажів і виробничих планів або за рахунок створення наднормативних запасів, або шляхом установки завищених нормативів;

із використанням методик, що не забезпечують оптимальний рівень запасів на складі (наприклад, планування по точці перезамовлення поповнення основних матеріалів).

5. Інформація: відсутність оперативних (у режимі реального часу) і достовірних даних про стан підприємства. Очевидно, що усі перераховані вище проблеми і причини, які до них призвели, можуть бути вчасно виявлені підприємством тільки за наявності інформаційної системи, що відповідає потребам підприємства. Без інформаційної підтримки керівництво може тільки здогадуватися, що відбувається на підприємстві й чому. Усі ці причини у

кінцевому рахунку призводять до зниження конкурентоспроможності промислового підприємства.

У цих умовах автоматизовані інформаційні системи стають дієвими інструментами управління підприємствами, невід'ємною частиною інфраструктури бізнесу й основою формування інформаційного потенціалу підприємств.

Однак формування інформаційного потенціалу підприємств — це складний, тривалий і багатоетапний процес, що вимагає значних ресурсів, постійного контролю з боку як вищого менеджменту, так і персоналу управління підприємством. Тому персонал управління повинен не тільки вміти працювати з комп'ютерною технікою, а й розбиратися у сучасних комп'ютерно-орієнтованих технологіях управління і визначати їх конкурентні переваги, знати основи побудови й функціонування автоматизованих інформаційних систем управління підприємствами (АІСУП), порядок робіт із розгортання та вводу в експлуатацію тимчасових комп'ютерних систем і реорганізації управління. Слід зазначити, що тільки завдяки АІСУП керівництво може отримувати оперативну та достовірну інформацію, необхідну для прийняття якісних управлінських рішень, що забезпечують підвищення конкурентоспроможності підприємства [2, с. 19].

Ефективність бізнес-рішень дозволяє забезпечити одночасні зміни в менеджменті, технологіях, організації управління підприємством. Конкурентне середовище зумовлено змінами у глобальній економіці, трансформацією індустріальної економіки в інформаційну, що базується на знаннях та інформації. Це призводить до формування кіберкорпорації — організації, в якій практично усі важливі бізнес-процеси і взаємозв'язки замовників, постачальників і співробітників, реалізовані в електронній формі та управління основними корпоративними ресурсами також здійснюється в електронній формі.

Бізнес-процеси зводяться до унікальних способів, за допомогою яких робота організовується, координується і фокусується на виробництві товару або послуги, що представляють цінність для споживача.

Для підвищення якості управління менеджменту підприємства необхідні сучасні та багатофункціональні інструменти, які дозволяють аналізувати велику кількість економічних параметрів і приймати грамотні управлінські рішення, адекватні ситуації, що склалася на ринку. Одним із таких інструментів є інформаційні системи. Усе частіше керівництво підприємств усвідомлює те, що інформаційні системи — це не данина моді, а необхідна умова для виживання й успішного розвитку.

Передумови до широкого впровадження інформаційних систем на вітчизняних промислових підприємствах [5]:

у ринковому середовищі значно ускладнюється структура зовнішніх зв'язків підприємства, а отже, зростають розгалуженість і потужність інформаційних потоків;

висока невизначеність і динамічність зовнішнього середовища створюють проблеми, пов'язані з вибором оптимальних управлінських рішень та їх реалізацією в мінімальні терміни;

успішна робота підприємства в умовах конкурентного ринку неможлива без регулярного і оперативного моніторингу фінансово-господарської діяльності її структурних підрозділів із широкого кола показників і представлення її показників у системі управлінського обліку;

для ефективного управління всіма бізнес-процесами підприємства необхідна їхня повна автоматизація.

Більшість сучасних корпорації — це віртуальні підприємства, куди входять різні відділи та департаменти, замовники, стратегічні партнери, постачальники, субпідрядники тощо. Усі вони беруть участь у виробництві продукції або послуг. Для забезпечення працездатності такої складної структури необхідно зрозуміти, що потрібно для ефективної роботи в такому середовищі, і розширити концепцію ефективної колективної роботи за межі

одного підприємства (коли електронні засоби зв'язку можуть дати найбільшу ефективність) [6, с. 220]. У такому випадку підприємству не обійтися без єдиного інформаційного простору, архіву даних, електронної системи, зв'язку тощо. Це призводить до формування нового способу мислення, коли створювана автоматизована інформаційна система стає єдиним можливим способом забезпечення діяльності підприємства. Тому, процес впровадження комплексної корпоративної інформаційної системи, інакше кажучи — автоматизація системи управління підприємством, повинен розглядатися невідривно від процесу її оптимізації.

Розвиток інформаційних систем і технологій є складова частина розвитку підприємства. Підвищення якості та ефективності управління — одне з головних завдань більшості вітчизняних підприємств, оскільки тільки якісне управління відкриває шлях до реального підвищення їх конкурентоспроможності та до залучення інвестицій.

На більшості українських підприємств ми можемо спостерігати картину, коли, наприклад, інформаційна система підготовки виробництва, яка функціонує, не дає необхідного ефекту з огляду на те, що самі виробничі процеси автоматизовані в набагато меншому ступені. Немає можливості виробляти оперативні зміни у діючій технології та оперативно контролювати виробничі процеси. Швидкість обробки інформації настільки відстає від ритму виробничої системи, що часто ці відомості не можуть бути використані для прийняття управлінського рішення. Особливо це помітно під час організації міжфункціональної взаємодії. Недостатня оперативність під час збору та обробки інформації ускладнює прийняття рішень щодо наскрізного коригування відхилень параметрів матеріального потоку від заданих.

У багатьох випадках відсутність єдиних вимог і умов збору інформації, а також регулярного добре організованого обліку та звітності призводить до отримання випадкових даних, що не відображають реального стану справ. Через перевантаженість працівників обчислювальними роботами допускаються помилки у розрахунках, а потім і в прийнятих управлінських рішеннях. На їх

виявлення та виправлення потрібні додаткові зусилля і час. Зайва кількість планово-облікової та технічної інформації часто є наслідком невпорядкованості даних. У результаті кваліфіковані фахівці відволікаються на пошук і обробку даних, показників і документів, не завжди є необхідним. Великий обсяг документів, що циркулюють усередині підприємства, часто свідчить про недостатньо чітке розмежування функцій і відповідальності за їх виконання. Усе це породжує тяганину, викликає зайві витрати праці управлінського персоналу і збільшує час, необхідний для прийняття рішень.

Різні періоди отримання та обробки даних у різних підрозділах підприємства часто не дозволяють провести достовірний порівняльний аналіз планових і звітних показників. Через трудомісткий перерахунок великої кількості взаємопов'язаних показників часто не забезпечується відповідність між планованими витратами на виробництво і запланованим випуском продукції.

Традиційні автоматизовані системи управління, насамперед, допомагають організувати циркуляцію документів підприємства, необхідних для формування бухгалтерської та управлінської звітності. Як правило, такі системи надають статичні «зрізи» інформації про стан підприємства, яка швидко втрачає актуальність. Однак на основі такої занадто агрегованої інформації складно побачити деталі процесу й запобігти небажаній події або хоча б вчасно зреагувати на неї. Іншими словами, немає можливості оперативно отримати достовірну інформацію про те, що і як відбувалося на виробництві, наприклад, чому був зірваний виробничий план і чому своєчасно не було вжито відповідних заходів.

Таким чином, підприємство потребує корпоративної інформаційної системи, що пронизує всі рівні управління підприємством і встановлює взаємозв'язок між ними.

Мова йде про наступні рівні:

контролю й управління технологічними процесами — цехами, ділянками, технологічними лініями тощо;

виробничої діяльності (керівники виробництва, служби головного механіка, головного технолога та ін.); на цьому рівні необхідна підтримка поопераційного планування, контролю якості продукції, контролю терміну виконання замовлення, контролю продуктивності;

функціонального управління; тут ми говоримо про комерційний бік діяльності підприємства, де необхідна підтримка фінансового обліку, логістики, планування в масштабах цілого підприємства тощо;

управління, на цьому рівні визначається стратегія розвитку підприємства, де необхідно використовувати системи підтримки прийняття рішень.

Впровадження комплексної автоматизованої інформаційної системи управління необхідно не для негайних економічних вигод, а для виживання і розвитку корпорації. Ключове питання в тому, перейде підприємство в нову якість у зв'язку із впровадженням інформаційної системи чи ні, чи отримає воно конкурентні переваги від впровадження [6, с. 21].

Використання стандартних систем планування ресурсів підприємства (ERP-системи) за принципом коробкового впровадження на вітчизняних підприємствах не принесли очікуваного ефекту. До того ж як показує досвід, відсоток успішного впровадження систем класу ERP у фінансових, адміністративних і торгових підприємствах порівняно вище, ніж у промисловості [6, с. 122].

Основний недолік цих систем полягає в тому, що вони спочатку занадто сильно орієнтовані на підтримку бізнес-процесів і не можуть оперативно реагувати на реальні внутрішньо заводські проблеми виробництва, які зазвичай на підприємстві непередбачені. Системи автоматизованого управління і планування виробництвом розвивалися з бухгалтерськими системами, вони добре виконують облікову роль, реєструючи витрати, але не показують шляхи підвищення фінансово-господарської діяльності та конкурентоспроможності, а саме — це завдання стоїть перед більшістю вітчизняних підприємств.

Як відомо, на виробничому рівні у даний час домінує «клаптева» автоматизація. Тут відсутнє єдине інформаційне середовище, яке змогло б

стати основою системи оперативного обліку та управління ресурсами виробництва на рівні ділянки, цеху й підприємства в цілому. У той час як на функціональному рівні у межах ERP-системи здійснюється облік кожної фінансової операції і кожного документа, на рівні виробництва подібного детального контролю не забезпечується, але ж саме на цьому рівні народжується додаткова вартість, здійснюються основні витрати і приховані головні джерела економії, забезпечуються виробничий план і потрібна якість продукції, а також працюють багато інших чинників, що визначають ефективність і рентабельність підприємства. Таким чином, із контуру автоматизованого контролю та управління підприємством випадає основна ланка — виробничий блок [6, с. 405].

При цьому керівники виробництва усіх рівнів спочатку бадьоро рапортують про те, що план буде виконаний, до середини планового терміну починають говорити про несподівано виниклі проблеми, а наприкінці терміну заявляють директору, що план взагалі не може бути виконаний, оскільки виробничі засоби зношені, автоматизація слабка, головний конвеєр поставлено на непередбачений ремонт, пресувальник не вийшов на роботу тощо. І відбувається це зовсім не тому, що керівники виробництва — погані організатори та невмілі менеджери, а з тієї причини, що для вирішення даних проблем необхідна система оперативного управління виробничими процесами з урахуванням фактичної ситуації, яка схильна до значних і швидких змін. Без такої системи керувати виробництвом доводиться за допомогою інтуїції і всіляких вказівок підлеглим на тлі поточних проблем (рис. 2).

У більшості реалізованих проектів, пов'язаних зі створенням автоматизованих систем управління підприємством, існує ціла низка функцій, що не забезпечуються класом ERP.

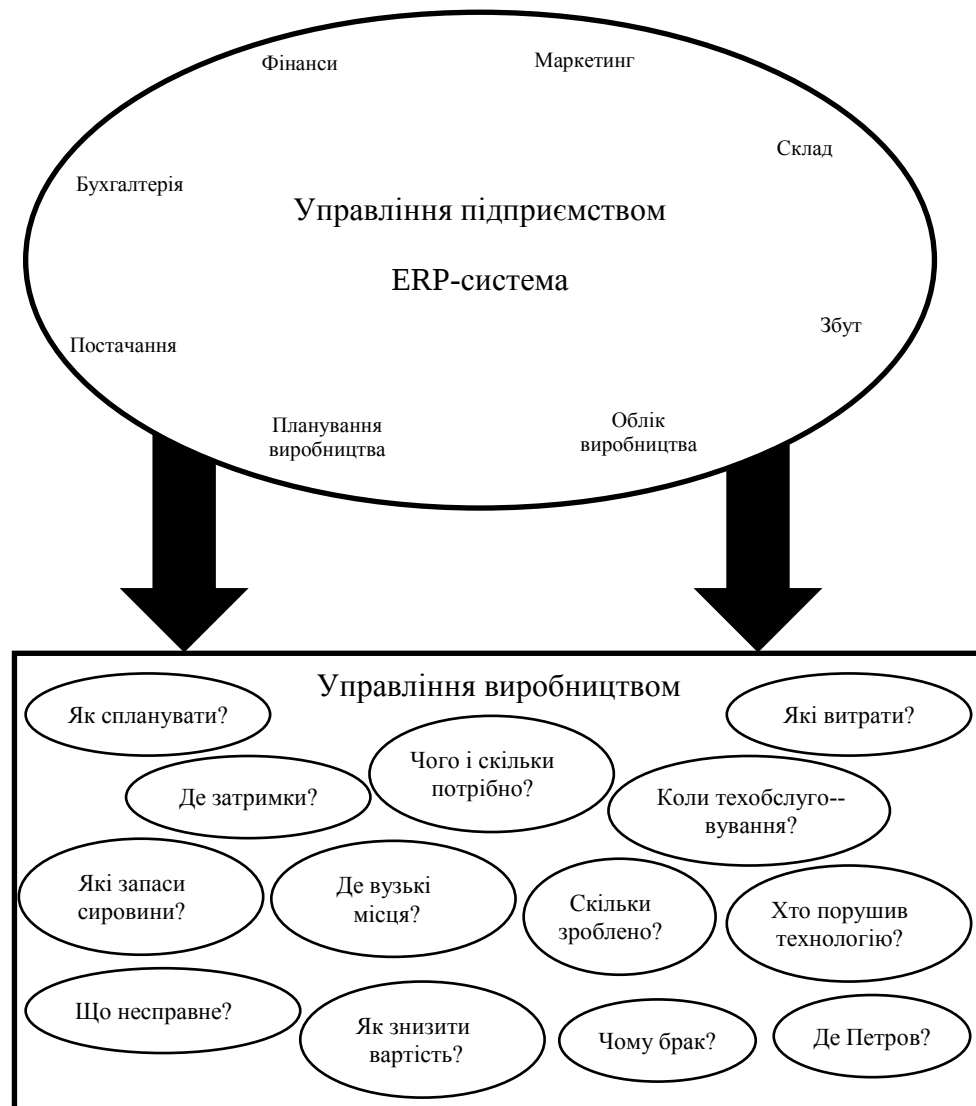

Рис. 2. Проблеми управління виробництвом за допомогою використання ERP-системи [Систематизовано автором]

На умовній моделі підприємства (рис. 3) показано, що ERP-системи не забезпечують оперативного управління виробництвом, обмежуючись стратегічним плануванням, що зумовлює існування значного функціонального розриву між рівнем ERP і рівнем автоматизованої системи управління технологічним процесом (АСУТП) [6, с. 346]. У цьому, не охопленому інформаційними технологіями просторі оперативного управління виробництвом, знаходяться життєво важливі для підприємства виробничі

процеси, що створюють додаткову вартість і мають значний вплив на ефективність підприємства в цілому.

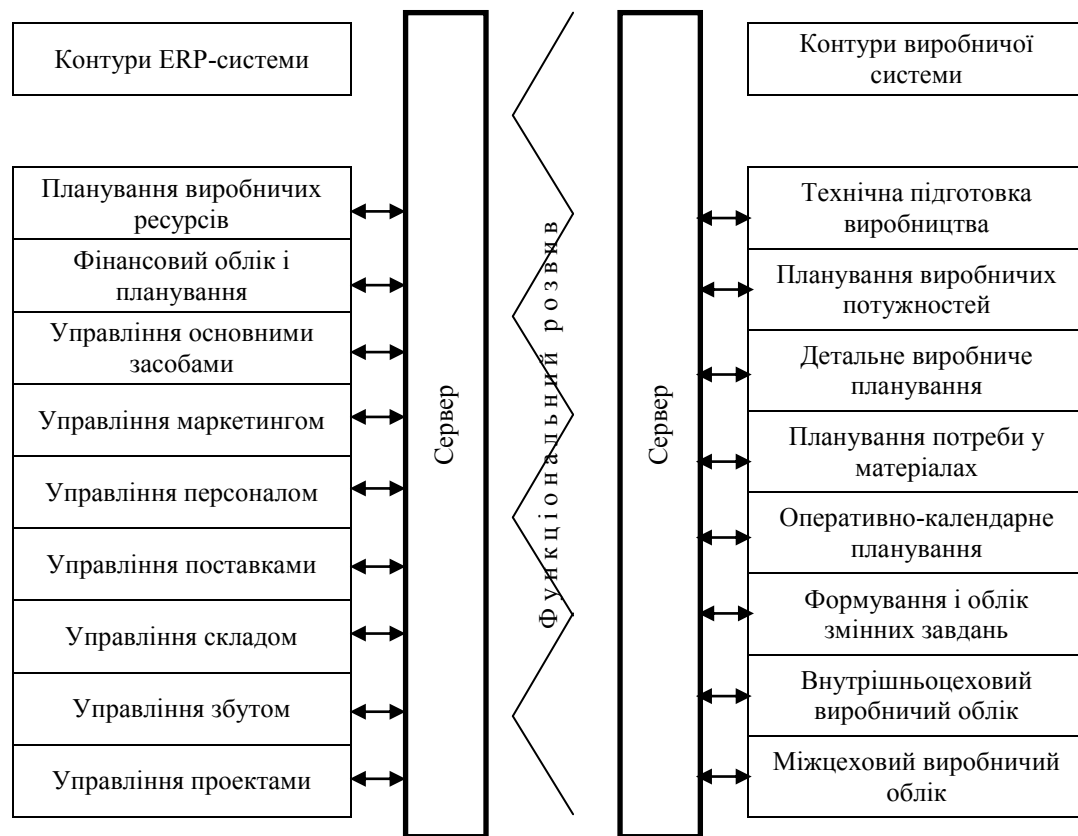

Рис. 3. Функціональний розрив між ERP та АСУТП [Складено автором]

Основною причиною труднощів впровадження на підприємствах ERP-систем є явне відхилення у бік автоматизації та інформатизації бізнес-процесів і відкладання на потім (або ігнорування) основних завдань автоматизації технічної підготовки й управління виробничими процесами [2, с. 100].

Причини неуспіху під час впровадження на підприємстві ERP-систем можна розділити на три основні групи:

невиконання завдань технічної підготовки виробництва та оперативного управління підприємством; неправильний розрахунок часу впровадження і брак бюджетної потужності; повне припинення інвестування проекту. У підсумку накопичуються проблеми, вирішення яких згодом потребує великих затрат часу, енергії і грошових ресурсів, що в цілому призводить до зниження конкурентоспроможності.

Щоб процес виробництва став контрольованим і керованим, потрібно вирішити принаймні два завдання. По-перше, необхідно створити систему вимірювання, що забезпечує об'єктивний та оперативний контроль поточного стану технологічних і виробничих процесів і наявних у розпорядженні виробничих ресурсів. По-друге, слід знайти адекватний інструмент управління виробничими процесами і ресурсами [4].

Для високої ефективності управління виробництвом необхідно забезпечити відповідну якість вибраних засобів вимірювання та управління, якість виробничої інформації, адекватність системи управління цільової функції управління і, звичайно, якість управлінських рішень. Ігнорування будь-якого із цих чинників неминуче призведе до втрати ефективності управління. Природно, все це справедливо і для інших елементів АІСУП, однак для виробничого рівня такий підхід особливо актуальний, оскільки саме тут можна отримати дійсно якісну інформацію, необхідну й достатню для прийняття управлінських рішень. Показниками якості цієї інформації є її оперативність і об'єктивність.

Корпоративна інформаційна система дає можливість об'єднати інформацію про діяльність підприємства — дані про виробництво, фінанси, закупівлі, збут. Окрім роботи в єдиному інформаційному просторі, в інформаційній системі підприємства повинні бути реалізовані єдина технологія обробки та подання інформації, забезпечення одноразового введення даних в місці їх виникнення, масштабованість, достовірність і несуперечність, оперативність введення та отримання інформації. На основі отриманої інформації керівник підприємства може оперативно коригувати і планувати діяльність. Він отримує можливість побачити, де і за рахунок чого можна мінімізувати витрати, що заважає збільшити прибуток. Останніми роками зростає потреба замовників і в аналітичних можливостях інформаційних систем. Ще одним важливим аспектом структури попиту на функціональність інформаційних систем є консолідація інформації, що надходить із філій до

центрального офісу підприємств, а також проведення дистанційного моніторингу стану підрозділів.

Окрім найбільш поширеної останнім часом проблеми неконкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств, що вимагає для її подолання енергійного конструювання і підготовки виробництва оновлюваної продукції, останнім часом все виразніше виявляється також загроза ізоляції вітчизняної продукції на ринку, незалежно від попиту на неї. Причина цього — вимоги міжнародного ринку про введення електронного обміну інженерної інформацією протягом життєвого циклу продукції (пакет міжнародних стандартів CALS) [5].

Отже, використання технології інформаційної підтримки бізнес-процесів в Україні пов'язане із низкою проблем:

найгостріший дефіцит фахівців у галузі менеджменту якості та сучасних інформаційних технологій;

низька ефективність більшості підприємств, обумовлена застарілими системами організації праці та організаційно-управлінськими технологіями, слабкою орієнтацією на задоволення запитів споживачів;

слабкі знання, а часто нерозуміння потенційних вигод від комплексної інтегрованої автоматизації бізнес-процесів.

Висновки. Таким чином, на підставі проведеного аналізу ми можемо зробити висновки:

1. Інформаційний потенціал підприємств в Україні не має науково-методичного забезпечення, внаслідок чого відсутня концепція побудови та розвитку інформаційних систем, що призводить до відсутності їх цілісності. Інформаційні системи являють собою набір малопов'язаних між собою інформаційних ресурсів і процедур управління ними, що призводить до зниження ефективності управління підприємством;

2. Використання різноманітних інформаційних технологій обробки і передачі інформації, відсутність єдиних стандартів зберігання даних, відмінність їх від загальносвітових призводить до стримування процесів

інтеграції інформаційних потоків між різними рівнями управління підприємством;

3. Невисокі рівні автоматизації інформаційного процесу в підрозділах підприємства призводять до незбалансованості виробничого процесу і знижують його якість, що зумовлює зниження конкурентоспроможності підприємства;

4. Відсутність професійно підготовлених до використання новітніх інформаційних технологій фахівців, пов'язаних з основною діяльністю підприємства, низька мотивація персоналу під час вдосконалення бізнес-процесів відображається на неефективному використанні аналітичної інформації;

5. Невирішення даних проблем призводить до зриву термінів виконання затверджених планів, зростання виробничих витрат, зниження якості виробів, додатковим погодженням із замовником змін до конструкції виробу і, внаслідок цього, до уточнення технологічного процесу. Усе це знижує конкурентоспроможність підприємства і дає привід клієнту для розміщення замовлення на виробництво на інших підприємствах.

Література:

1. Дубейковский В.И. Компьютеризация информационной системы промышленного предприятия. / В.И. Дубейковский. [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.interface.ru/fset.asp/misc/rmd/komp.htm

2. Захарін С.В. Інвестиційне забезпечення інноваційно-технологічної діяльності у промисловості України: структурний аналіз, посткризові виклики, перспективи державної підтримки / С.В.Захарін // Економічний вісник університету. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – № 16/2. – С. 99–105.

3. Захарін С.В. Проблеми інвестування сфери високих технологій / С.В.Захарін // Проблеми науки. – 2009. – № 5. – С. 10–15.

4. Ковшов А.Н. Информационная поддержка жизненного цикла изделий

машиностроения: принципы, системы и технологии CALS: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / А.Н. Ковшов, Ю.Ф. Назаров, И.М. Ибрагимов, А.Д. Никифоров. – М.: Академия, 2007. – 304 с.

5. Левковська Л. В. Корпоративне управління сталим регіональним розвитком України : [монографія] / Л. В. Левковська. – К.: ДЕТУТ, 2011. – 300 с.

6. Лодон Дж., Лодон К. Управление информационными системами. 7-е изд. /Пер. с англ. под ред. Д.Р. Трутнева. – СПб.: Питер, 2005. – 912 с.

7. Шуремов Е.Л., Чистов Д.В., Лямова Г.В. Информационные системы управления предприятиями. / Е.Л. Шуремов, Д.В. Чистов, Г.В. Лямова. – М.: Изд-во «Бухгалтерский учет», 2006. – 112 с.

И.А.Маркина , д.э.н.

Д.В.Дячков

ОРГАНИЗАЦИОННО - ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ СИСТЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

В статье определена причинно-следственная связь основных проблем информационного обеспечения предприятий. Рассмотрены предпосылки к широкому внедрению информационных систем на предприятиях. Определены недостатки внедрения ERP-систем в деятельность отечественных предприятий, в частности, то что ERP-системы не обеспечивают оперативного управления производством, ограничиваясь стратегическим планированием, которое обуславливает существование значительного функционального разрыва между уровнем ERP и уровнем автоматизированной системы управления технологическим процессом. Осуществлено обобщение основных групп барьеров по внедрению на предприятии ERP-систем: невыполнение задач технической подготовки производства и оперативного управления предприятием; неправильный расчет времени внедрения и

недостаток бюджетной мощности; полное прекращение инвестирования проекта. Рассмотрены организационно - экономические предпосылки формирования эффективной системы информационного обеспечения предприятий в Украине .

Ключевые слова: *информационный потенциал предприятия, корпоративная информационная система, автоматизированная информационная система управления предприятиями (АИСУП), автоматизированной системы управления технологическим процессом (АСУТП), ERP - системы предприятий.*

Iryna A. Markina, doctor of economic sciences

Dmytro V. Diachkov

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC BACKGROUND OF FORMING AN EFFECTIVE INFORMATION SYSTEM OF AN ENTERPRISE

The article defines causation basic of information provision of enterprises. Preconditions to the widespread introduction of information systems. It was determined deficiencies of ERP- systems in the activities of domestic enterprises, in particular, ERP- systems do not provide operations management, strategic planning limited, which leads to the existence of significant functional gap between ERP and the level of automated process control system. On summarizing the main groups of barriers for implementation in the enterprise ERP- systems: Non implementing of technical tasks of pre-production and operational management; incorrect timing of implementation and the lack of fiscal capacity; complete cessation of the investment project. Considered organizational and economic prerequisites for the formation of an effective information system of companies in Ukraine.

Keywords: *information capacity of the enterprise, corporate information systems, automated information system management (AISUP), an automated process control system (DCS), ERP-systems businesses.*